

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXI. (15)

No. (štev.) 38

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

20. septembra 1962

Slomskov dan

To nedeljo — 23. t. m. — slavimo v Buenos Airesu Slomškov dan. Dan pred stoletnico njegove smrti, ki je bila dne 24. septembra leta 1862. V začetku leta smo proglasili tudi pri nas Slomškovo leto, v katerem naj se vsa društva že med letom pripravljajo na končno slavo, ki je bilo določeno za dan njegove smrtne obletnice v domu, ki nosi njegovo ime. Ne mislimo danes pisati o Slomšku in njegovem delu, kajti prepričani smo, da ga poznajo že vsi Slovenci širom vseh kontinentov; opozoriti pa hočemo na današnjo prireditev. Ta naj bo prireditev vseh Slovencev, ki žive v območju velikega Buenos Airesa in ki se zavedajo, da je Slomšek naš in da tudi naši emigraciji more nuditi mnogo življenjske sile za bodočnost.

Slovenska emigracija ta dan proslavlja Slomška kot narodnega delavca in buditelja, kot mladinskega vzgojitelja in ustanovitelja ljudsko prosvetnih ustanov, kot slovenskega in slovanskega navdušenca, pa tudi kot duhovnika in škofa, ki je kot prvi cerkveni slovenski knez vodil tudi slovensko politiko na škofijskem prestolu, poudarjajoč ozko zvezo med versko zavestjo in narodno zavednostjo. Ta je bila zanj tako tesna, da je bil prepričan, da kdor odpada od slovenstva, odpada tudi od katolištva, in kdor je izgubil Boga, je ponavadi tudi zatajil slovenstvo. To se je kazalo zlasti v narodno ogroženih krajih, v takih krajih, ki po vseh okoliščinah zelo, zelo spominjajo na naše bivanje v morju tujstva ob navalu raznarodovanja in razbožanstvenja svetovnega nazora. Zato je Slomšek potreben prav našemu času — v našem razmerju v širokem svetu. Tako je ta Slomškov dan v prvi vrsti naš emigrantski slovenski dan. Dan vseh Slovencev, ki v izseljenstvu iščejo opore za svoj obstoj in ohranitev obstanka naroda po naši, slovenski podobnosti.

Ta je današnji dan se nekaj več. Je povezava izseljenstva z domovino v Slomškovem imenu. Prav to nedeljo namreč, v istem času kot pri nas, bo tudi Domovina proslavljala stoletnico njegove smrti s proslavo v Mariboru. Okrog Slomškovega groba se danes zbira množica Slovencev, ki hoče pred naplavo načelnega materializma rešiti svojo vero in slovensko krščansko omiko. In to v domovini sami, na tistem prostoru, kjer je delal, pisal in molil Slomšek sam. Danes je tam ta nevarnost vsaj tako silna in močna, kot je močno tujinstvo med nami. Nam in njim je torej Slomšek ta dan obramba in zaščita, svetilnik, ki je prižgan za dom in svet. In eden in drugi se ozira ta dan v njegov svetel življenjski zgled, ki danes more zedinjevati ves slovenski narod, tu in tam, v celoto in v fronto, katere zastava je: **Bog in Domovina!** Nam, ki nimamo domovine, naj pomaga ohranjati vsaj spomin nanjo, slovensko zavest in materini jezik, ki temeljita še vedno na trdnih tleh vere v Boga; njim pa, ki imajo domovino, in vse, kar je v njo v zvezi, pa jim jemlje Boga, iščejo v Slomšku prav tega zadnjega, ki naj ga jim ožvi „ta sveti služabnik božji“. Sveta smrt tega narodnjaka in kulturnega delavca veže danes vse Slovence, ki si žele — pa naj so kjer koli na svetu — „slovenske krščanske omike“. To je tisti temelj, ki nas druži z njimi v domovini in katerih obeh glavni cilj je postavljen visoko, visoko, da najvišje: izprositi od Boga pred vesoljnim svetom in pred slovenskim narodom potrdilo njegove svetosti. Z molitvijo izsiliti znamenja njegovega zveličanja, da bi ga mogla sveta Cerkev prističi že zdaj blaženim in pozneje svetnikom. Slomšek — slovenski svetnik! to je najvišja želja vseh Slovencev v svetu in doma ta dan, ko se spominjamo svete smrti tega velikega Slovenca, ki sta mu bila vera in slovenstvo tako nedeljiva, kot je narod sam nedeljiv, četudi je razmetan po vseh kontinentih. Slomšek je danes zveza nas z domovino v njegovem duhu. Slomškov dan je naš narodni in verski praznik. Vreden cele naše skupnosti.

Naše nedeljsko slavo v Slomškovem domu v Ramos Mejii in istega dne mariborska proslava v domovini naj bosta množična izraza potrebe po utrditvi narodne zavesti in po potrditvi verske mladinske vzgoje med ljudstvom, na drugi strani pa izraz tiste prošnje, ki

Ozadje sovjetsko-kubanske pogodbe

Za sovjetsko-kubansko pogodbo o posiljakih orožja in vojaških strokovnjakov iz držav za železno zaveso, predvsem iz ZSSR, na Kubo se skriva Castrova zahteva po vključitvi Kube v sklop varšavskega pakta, po katerem mora vsaka izmed članic avtomatično z vojsko priskočiti drugi na pomoč, če je napadena od katere koli strani. Tako bi morala ZSSR takoj intervenirati na Kubi, če bi jo napadle ZDA ali katera koli druga ameriška država.

Toda Moskva je to Castrovo zahtevo odklonila in s Kubo namesto tega sklenila zgoraj omenjeno pogodbo. ZSSR se je z uradno objavo te pogodbe sicer javno obvezala ščititi Castrovo komunistični režim, ni pa se obvezala avtomatično mu z vojsko priskočiti na pomoč, če bo napaden. Iz besedila pogodbe je namreč povsem jasno razvidno, da je bila sklenjena zaradi ohranitve Castrovega režima na Kubi in ne zaradi možnosti, da bi ZDA že sedaj napadle Kubo. Dalje se Moskva zaenkrat še ni hotela obvezati avtomatično zagotoviti Castrovo življenjski obstoj, iz strahu, da ne bi v tem slučaju ZDA to smatralo že za direkten sovjetski poseg na ameriški kontinent, s čimer bi se Moskva zapletla v vojne akcije na zanj tako oddaljenem področju, nad katerim si ne more zagotoviti kontrole.

Zato ni dvoma, da bi mogla ZDA z odločno potezo počistiti Kubo komunizma, ne da bi izbruhnila tretja svetovna vojna. Toda v Washingtonu menijo, da bi za tako potezo morale ZDA plačati visoko ceno.

MacMillanove stiske in zadrege

Britanski predsednik MacMillan je preživel težak teden debat s predsedniki držav britanskega Commonwealtha, ki so se pretekli ponedeljek zbrali v Londonu na 10 dnevo konferenco o problemu vstopa Anglije v Skupni evropski trg.

Predsedniki so poudarjali, da se bo z vstopom Anglije v Skupni evropski trg: razbil Commonwealth, razširil komunizem po bivših angleških kolonijah, padla življenjska raven v njihovih deželah, kršila nevtralnost njihovih držav in škodovalo življenjskim interesom bivših kolonialnih narodov.

MacMillan je na vse mogoče načine dokazoval prisotnim, da bo Anglija zavarovala svoj vstop v Skupni evropski trg s posebnimi pogodbami, s katerimi bo zaščitila tudi interese Commonwealtha. Skoraj prosil je 15 predsednikov, ki so se udeleževali konference, naj na zadnjem zasedanju, ki je bilo določeno za to sredo, podpiše njegovo resolucijo, po kateri:

1. Commonwealth priznava Angliji pravice do njene vključitve v Skupni evropski trg, če bo tako hotela;
2. Commonwealth priznava Angliji, da je doslej poskušala najbolje zaščititi interese držav Commonwealtha;
3. Commonwealth pozdravlja pripravljenost Skupnega evropskega trga z razumevanjem spremljati probleme držav Commonwealtha;
4. Anglija se s svoje strani obvezuje, da se bo potrudila dobiti od

ZDA bi bile obtožene, da uporabljajo isto taktiko, za kakršno neprestano obsojajo Moskvu. Moskva bi tudi prav gotovo sprožila verigo akcij proti ZDA in njenim zaveznikom na Koreji, v jugovzhodni Aziji, v Berlinu, v formoski ožini in na Srednjem vzhodu.

Toda ZDA nikakor ne bodo mogle niti smeje več zapirati oči pred naslednjimi dejstvi:

Castrov komunistični režim se utrjuje že tri leta ter je med tem mogel izvežbati vojaško silo 250.000 do 300 tisoč mož, opremljeno s prejšnjim ameriškim in novim sovjetskim orožjem. Dalje se je udarnost Castrove vojske močno povečala s tisočji sovjetskih vojaških strokovnjakov, ki bodo brez dvoma uporabljali tudi rakete, katere so z njimi prišle na Kubo.

Kuba postaja Meke za komunistične elemente vse latinske Amerike. Latinska Amerika zaradi razvrzanih socialnih, gospodarskih in političnih razmer postaja dnevno vedno prikladnejše polje za sejanje nemirov, revolucij, protirevolucij in vojn. Moskovska taktika pooblašnega, toda vztrajnega glodanja svobodnega sveta, dokler ne bi ZDA ostale osamljene, bi z ohranitvijo komunistične Meke na Kubi dosegla nov uspeh.

In v tem je največja nevarnost za ZDA in ves svobodni svet, nevarnost, ki jo bodo ZDA in druge ameriške države morale z odločno akcijo odstraniti, predno bi bilo prepozno. ZDA bodo morale to storiti, ne oziraje se na tkzv. javno mnenje, ki se itak, kakor dokazuje zgodovina, vedno in hitro sprijazni z izvršenimi dejstvi.

Skupnega trga še nadaljne koncesije za Commonwealth.

Toda kljub vsem prizadevanjem MacMillanu ni uspelo, da bi pridobil za podpis predsednikov največjih bivših angleških dominijonov, Kanade, Avstralije in Indije ter Nove Zelandije. Za temi so tudi drugi predsedniki odpovedali podpis resolucije.

MacMillanu grozi nevarnost nadaljnega obstoja njegove vlade, kateri se tla že majojo zaradi njenih neuspehov v pogajanjih s Skupnim evropskim trgov, če bo angleška laburistična stranka pod vodstvom Gaitskella tudi javno objavila svoje nasprotstvo proti vstopu Anglije v Skupni evropski trg. Obstaja namreč možnost, da bo Gaitskell v imenu svoje stranke uradno objavil, da se ta ne bo čutila vezana s pogodbo o vstopu Anglije v Skupni evropski trg, ki bi jo sklenil MacMillan, če bo po novih volitvah prišla na vlado.

V tem slučaju pa bodo tudi države Skupnega trga težko pristale na sklenitev pogodbe z Anglijo, vedoč, da bo lahko razveljavljena z rezultatom novih volitev v Angliji, ki bodo najkasneje leta 1964.

V Londonu pa se v teh dneh zavedajo žalostnega dejstva, da bo Anglija, „če ne bo vstopila v Skupni evropski trg, postala osamljen, neznan otok, „kakor je s težkim srcem opozoril britanski parlament MacMillan sam.

Zasedanje OZN

V ponedeljek, 17. t. m., se je v New Yorku začelo 17. zasedanje Glavne skupščine ZN. Udeležuje se je nad 1000 moških in ženskih delegatov iz 104 držav, članic OZN.

Na programu ima razprave o 89 različnih vprašanjih. Toda med njimi ni problema Berlina in njegovega zidu, niti ne problema Kube in tamkajšnjih sovjetskih oporišč. Kljub temu pa je program zasedanja poln problemov za dolge in dolgočasne razprave, ki bodo predvidoma trajale tri mesece ali več.

Delovni program je poln nasprotij med Vzhodom in Zahodom, med antikolonialisti in kolonialnimi silami, protikomunisti in komunisti in v slučaju Južne Afrike med belimi in črnimi.

Za začetek zasedanja bodo govorniki vseh držav podali svoje poglede na

so je že l. 1936 Slovenci s pol milijona podpisov izrazili mariborskemu škofu, namreč: z molitvijo pripomoči — Slomšku na oltar!

td

Priprave za Vatikanski koncil

Glavni namen II. vatikanskega vesoljnega zbora, ki se bo začel prihodnji mesec v Rimu, je notranja prenovitev katoliške Cerkve. Po zboru bo, tako upa papež Janez XXIII., katoliška Cerkev bolj pripravljena za duhovno borbo proti komunizmu in materializmu in za možnosti bodočega zblizanja z drugimi krščanskimi ločinami. Zagovorniki različnih reform, tkzv. cerkve „liberali“, so bili do nedavnega zaskrbljeni zaradi poročil, da bo vesoljni zbor naletel na ovire s strani takih konservativnih elementov kakor so kardinali vatikanske kurije ter italijanski in španski škofje. „Taki elementi“, je izjavil neki irski delegat v Rimu, „pritisakajo Sv. Duha ob zid.“

Toda prejšnji teden je papež Janez XXIII. vse take bojzani odpravil. Z imenovanjem kardinalov, ki bodo vodili razprave na vesoljnem zboru in z objavo zborovega pravilnika v 48 strani obsegajočem „Motu proprio“ (nekaka Bela knjiga izdana po osebnem papeževem ukazju in pod njegovo avtoriteto), je papež Janez XXIII. jasno nakazal, da bodo imeli hierarhični reformatorji dovolj prilike za izvajanje svojih programov.

Imenovanja je izvedel tako, da je spravil v ravnotežje liberalne in konzervativne ter vatikanske profesionalce in delegate iz drugih dežel. Delovalo bo deset komisij, ki bodo pripravljale formalne dekrete. Vsaki bo načeloval kurijski prelät, toda dve tretjini članov vsake komisije, ki bo štela 24 članov, bodo imenovali posamezni škofje. Predsedniški zbor bo tvoril deset kardinalov, ki se bodo vrstili kot predsedniki na zasedanjih. Toda v ta zbor je papež Janez XXIII. imenoval samo enega nasprotnika kakršne koli reforme, kardinala Ruffinija iz Palerma. V predsedniškem zboru pa sedijo newyorški kardinal Spellman, lilski kardinal Lienart, ki predstavlja srednjo linijo ter utrechtski kardinal Alfrink in kölnski kardinal Frings, ki ju označujejo za „liberali“.

Ena izmed vodilnih komisij vesoljnega zbora bo Tajništvo za izredna

vprašanja, ki bo nadzorovala vnašanje na program novih problemov, ki bi jih nakazali škofje na razpravah. Predsednik te komisije je središnji kardinal Cicognani, vatikanski državni tajnik in dolgoletni (1933—1958) apostolski delegat v ZDA. V tej komisiji sedijo poleg njega še drugi sredinci in „liberali“, med njimi škofski kardinal Meyer, milanski Montini, münchenski Döpfner in bruseljski Suenens.

Papežev Motu proprio določa, da se bodo vse javne seje vršile v baziliki sv. Petra, kjer v glavni ladji že postavljajo tribune, in da bo uradni jezik latinščina. Vsak škof bo imel na razpolago prevajalca. Nadalje je določeno:

Članom vesoljnega zbora bo prepovedano zapustiti Rim brez pismenega dovoljenja predsedniškega zbora. Člani, ki bodo hoteli govoriti, bodo morali svoje prijave pismeno oddati predsedujočemu kardinalu in nato čakati na vrsto. Vsak bo moral svoj govor omejiti na deset minut. Na splošnih sejah bo članom dovoljeno glasovati samo z „placet“ ali „non placet“ (da ali ne). Glasove bodo šteli z elektronskimi računskimi stroji. Odločala bo dve tretjinska večina.

Vatikanski opazovalci ugotavljajo, da škofje ne bodo pršli v Rim samo za potrditev v naprej določenih sklepe. Menijo, da bo vesoljni zbor objavil dogmatsko izjavo o položaju škofov v Cerkvi, dovolil več uporabnih živih jezikov in običajev v liturgiji in določil cerkveno stališče do verske strpnosti do nekatoličanov.

NAROČNIKOM SVOBODNE SLOVENIJE

V Argentini je bila od 24. avgusta do 17. septembra splošna stavka pošt-nih uslužbencev. Zaradi te stavke uprava Svobodne Slovenije ni mogla odposlati števil 35, 36 in 37 vsem tistim naročnikom, ki list prejemajo po pošti v Argentini, in v inozemstvu. Bo pa to storila te dni. Upamo, da bodo naročniki v redu prejeli vse zaostale številke.

Uprava

I Z T E D N A V T E D E N

V vladi čilskega predsednika Jorge Alessandrija je izbruhnila politična kriza. Povzročil jo je odstop štirih ministrov radikalne stranke, ki ne odobravajo delnega razvrednotenja čilske narodne valute escudo. Predsednik Alessandri ostavke radikalnih ministrov ni sprejel.

Spor med predsednikom republike Goulartom in poslansko zbornico v Brazilu zaradi bodoče oblike brazilske valdave, je prejšnji teden grozil, da bo največjo južnoameriško državo pahnil v eno najtežjih ustavnih kriz. Poslanska zbornica se je odločno uprla zahtevi vlade Francisca Brochada da Rocha naj bi se ljudsko glasovanje o tem, ali naj predsednik Goulart dobi nazaj polno oblast kot predsednik republike, ali pa naj ostane še naprej v veljavi sedanji parlamentarni sistem, vršilo istočasno s splošnimi volitvami dne 7. oktobra. Zaradi tega je predsednik vlade da

VS AK KOMENTAR ODVEČ

V mestu Orange, v severnoameriški državi Massachusetts, se je pretekli teden končalo tekmovanje za svetovno prvenstvo v športnem skakanju s padali. Tekmovanje je trajalo tri tedne, ter je bilo letos že šestič, toda prvič v ZDA. Kot posamezniki so zasedli prvo mesto: za moške 23-letni Amerikane Jim Arender in za ženske Amerikanka Muriel Simbre. Lansko leto sta bila oba prvaka Čeha. V skupinskih skokih so bili prvi Čehi, drugi Amerikanci in tretji sovjeti.

Največja zanimivost te mednarodne športne prireditve pa je bil jugoslovanski padalec 23-letni Milan Knor, ki je sicer med 97 padalci zasedel 26. mesto, toda je postal zanimiv in znan po vsej ZDA in v svetu, ker je po končanih tekmah zaprosil za politično zaščito v ZDA. Vodstvu svoje skupine in ameriškim oblastem je odkrito povedal, da se je vključil v skupino samo zato, da se je lahko rešil komunistične Jugoslavije.

Rocha odstopil, delavski sindikati so pa v podporo predsedniku republike Goulartu takoj proglasili splošno stavko. Sprič nastalega položaja so oborožene sile proglasile pripravno stanje. Predsednik republike Goulart je v govoru pozval Brazilce na slogo in na potrebo ohranjanja miru in reda. V tem smislu je izdal tudi navodila oboroženim silam, delavstvo pa je pozval naj se vrne na delo. Med tem se je sestala poslanska zbornica in rešila spor s predsednikom republike na ta način, da je določila, da bo ljudsko glasovanje o bodoči obliki brazilske vladavine dne 6. januarja 1963. Komunistom taka rešitev ustavnega spora ne gre v račun. Zato so v svojem glasilu „Nove smeri — Nuevos rumbos“ predsednika republike Goularta silovito napadli z očitkom, da je povezan z veleposestniki. Hudo so mu zamerali tudi, da je delavstvo pozval na obnovev dela, kar se je tudi zgodilo, in komunisti splošne stavke niso mogli izkoristiti v svoje namene.

Za novega predsednika brazilske vlade je bil določen prof. Hermes Lima. V mladosti je bil na skrajni levi, sedaj ga pa imajo za zmernega levčarja.

Ameriške oborožene sile bodo sprejele v svoje vrste 6.000 kubanskih prostovoljcev, ki se bodo ob vstopu v ameriško vojaško službo morali zavezati, da jih bodo lahko Amerikanci uporabili, kjer bo potrebno. Kubanski emigrantski prvaki izražajo zadovoljstvo, da so se ameriške oblasti končno le odločile za ta korak, ki je posledica dolgotrajnih prizadevanj s strani kubanske politične emigracije.

V Beogradu je umrl general Dušan Simović, ki je znan po tem, da je s skupino častnikov dne 27. marca 1941 napravil državni udar, izgnal kneza namestnika Pavla Karadjordjevića, odstavil njegovo vlado z ministrskim predsednikom Dragoš Cvetkovićem na čelu ter Jugoslavijo in njene narode pahnil v nesrečo, ki so jo prinesla nato vojna leta z okupacijo in komunistično revolucijo.

Ne pozabimo!

V zadnjem času smo dobili več vprašanj in tudi nekaj dopisov za zaglavje „Kaj pravite?“, v katerih nas naročniki in prijatelji lista vprašujejo za mnenje o nekaterih pojavih.

O načrtih, ki jih imajo nosilci komunističnega režima v Jugoslaviji z demokratičnimi slovenskimi, hrvaškimi in srbskimi izseljenci, smo v našem listu že ponovno pisali. Opozarjali smo zlasti na zadevne izjave, ki jih je ob raznih prilikah dajal podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković.

Še bolj odkrito je o teh načrtih govoril stari in preizkušeni partijec Ivan Regent. Kot predsednik Slovenske izseljenske matice je na njenem letošnjem običnem zboru poudarjal naloge, ki jih mora ta ustanova pod njegovim vodstvom izvršiti med slovenskimi demokratičnimi izseljenci v svetu. Mi smo o njih pisali v uvodniku z dne 3. maja t. l. Z ozirom na njihovo aktualnost, jih v današnji številki ponatiskujemo in na komunistične načrte s slovenskimi izseljenci opozarjamo slovensko izseljensko javnost.

Ivan Regent je pa naloge Slovenske izseljenske matice med demokratičnimi slovenskimi izseljenci označeval takole:

„Ena najpomembnejših nalog Izseljenske matice bo v prihodnje prav navezovanje in krepitev stikov z mlado generacijo izseljencev, to je z otroki starejših izseljencev in pa z ljudmi, ki so zapustili domovino po vojni. Mnogo teh je namreč povsem izgubilo stik z domovino. To je razumljivo, kajti mnogi med njimi so se čutili krive ter se zato niso niti trudili, da bi se z rojaki v domovini tesneje povezali. Vendar pa je stališče naše države, ki ga je pojasnil podpredsednik ZIS Aleksander Ranković v svojem govoru na zboru bojovniških organizacij in pozneje v intervjuju z uredniki „Politike“ tako, da vsem tem izseljencem na široko odpira vrata ter jim omogoča, da se vrnejo v domovino, oziroma uredijo svoje odnose z našo državo.“

„Ena izmed zelo pomembnih nalog Izseljenske matice mora biti nadalje boljše obveščanje naših izseljencev o tem, kako je danes pri nas. Mnogi rojaki, ki živijo v tujini, namreč ničesar ne vedo o napredku našega gospodarstva ter sploh o našem družbenem razvoju po drugi svetovni vojni; temu je deloma zato, ker so pod vplivom reakcionarnih izseljeniških krogov, pa tudi zato, ker mi sami nismo dovolj poskrbeli, da bi jih z današnjim življenjem pri nas seznanili. Truditi se moramo, da bodo vsi rojaki spoznali dejanske razmere pri nas, se vključevali v napredne organizacije v deželah, kjer živijo in podprli politiko naše države, t. j. aktivno miroljubno koeksistenco med narodi.“

„Tega se bo treba lotiti na najrazličnejše načine; najuspešnejši in najprepričljivejši so vsekakor osebni stiki. Pri tem je Izseljenska matica dosegla že lepe uspehe. Tako je predlanskim obiskalo stari kraj 2400 rojakov, predvsem iz ZDA in zahodnoevropskih držav, ki so prišli v 19 skupinah; lani pa je domovino obiskalo 2100 izseljencev v 20 skupinah. Slabše pa je z obiski naših državljanov na tujem. Vsako leto odhajajo na tuje razne naše delegacije, kulturnoumetniške skupine, športna moštva itd. Prav gotovo bi bilo zelo

OB STOLETNICI SLOMSKOVE SMRTI:

KNJIGA ŽIVLJENJA

A. M. Slomšek

bode vsi ljudje brali, kaj je kdo dobrega ali hudega v svojem življenju izvršil. Blagor mu, komur bo ta skrivna knjiga življenja na sodni dan pričala, da je nedolžen, ne pa kriv, kakor ga je obsojil hudobni svet. Gorje pa hudobnežu, hinavcu, čigar skrite hudobije se bodo iz teh knjig brale na dan sodni vsemu svetu. Srečen popotnik, čigar knjiga življenja ne bo obsojena z njim vred v večni ogenj in žgana v peklu, marveč se bo zlato vezana svetila vekomaj v nebesih. Blagor mu, kdor svojo knjigo skrbno z dobrimi deli popiše in jih pozlati s čistim zlatom prave krščanske ljubezni. On jo bo tamkaj v nebesih vekomaj veselo čital; njegovo ime se bo svetilo v knjigi večnega življenja.

Deca, kar se dobrega učite, bo zapisano v to vašo knjigo. Kar dobrega v šoli zamudite, boste brali po smrti v večnosti. Bodite pridni in učite se prav skrbno, da bo vsak dan zlato popisana ena stran v knjigi življenja.

Slovensko slavlje v Kanadi

Slovenci v Kanadi so imeli 2. avgusta t. l. III. slovenski dan. Je bilo to mogočno slovensko slavlje, ki se ga je udeležilo nad 2.000 rojakov ne samo iz Toronta, ampak tudi iz bližnjih in daljnjih slovenskih naselbin v Kanadi. Pa tudi iz ZDA. Tako iz mesta St. Catharines, Kitchener, Guelph, Batawa, Cobourg, Leithbridge, iz ZDA pa iz New Yorka, Chicaga, Clevelanda, Milwaukeeja in Rochestra.

Med odličnimi gosti so bili: Dr. Miha Krek, predsednik NO za Slovenijo, J. Yaremko, minister pokrajinske vlade in zastopnik ministrskega predsednika; srbsko skupno je zastopal Fjakič, češko pa Brousek in Havlik. Polnoštevilno je bila zastopana slovenska duhovščina ter so bili na častni tribuni gg. A. Prebil, J. Kopač, St. Boljka, prof. L. Ambrožič, Fr. Skumavec in R. Cukjati iz Vancouvra. Krajevna slovenska društva so zastopali:

koristno, če bi ti ljudje obiskali tudi naše izseljence v deželi, kamor gredo. Mimo tega bi bilo prav tako zelo dobro, če bi kdaj pa kdaj obiskali izseljence kak naš kulturni delavec ali književnik, ki bi lahko posredoval rojakom dosežke naše književnosti, obenem pa bi se seznanil z njihovim življenjem, ki bi lahko potem posredoval naši javnosti.“

„Sploh bo treba v prihodnje izseljence bolj seznaniti z našo književnostjo; vsekakor bo treba pošiljati v tujino več naših knjig, zlasti mladinskih, in pa ostalih publikacij. Po drugi strani bo moral tisk posvečati več pažnje izseljenskim vprašanjem.“

Čas našega življenja je prazna, nepopisana knjiga, ki nam jo je dal Bog, da bi jo popisali z dobrimi deli. Za vsak dan je namenjena ena stran, za vsako uro nov odstavek in za vsako minuto življenja nova vrsta. Ni v naši moči, da bi iztrgali iz knjige življenja nekaj pol. Tudi enega dneva, ki ga preživimo, ne moremo izločiti iz te knjige. Prav tako ne moremo prešteti pol, ki so nam odločene, da jih popišemo v življenju. Prav lahko je današnji list zadnji našega življenja, na katerega bo smrt zapisala: Konec, zadosti je!

To pa je v naši moči, da popišemo vsako stran knjige našega življenja, ki nam jo Bog da učitati, z dobrimi deli, da popravimo napake in tudi storjene pregrehe izbrišemo s pokoro iz buker življenja. Blagor človeku, srečen je, kdor na smrtni postelji, ko se mu prižge mrtvaška sveča, brez strahu še enkrat prebere vse pole svojih preteklih dni in veselo čaka tistega strašnega zadnjega dne, v katerem se bo odprla ta knjiga življenja vsemu svetu ter

A. Stibernik Društvo Baraga v Montrealu, Tone Šorn, Društvo Slovencev v Londonu, Fr. Varšek Slov. telovadno zvezo v Clevelandu, Fr. Kozlar Društvo sv. Jožefa v Hamiltonu, I. Kavčič Slovensko letovišče, C. Prezelj Zvezo slov. protikom. borcev.

Tretji slovenski dan se je začel ob pol dvanajstih z mašo. Imel jo je g. župnik J. Kopač. Po maši je bila blagoslovitev zastave Slovenske telovadne zveze. Sledilo je kosilo.

Popoldanska prireditev se je začela s kanadsko in slovensko himno, nakar je na telovadni prostor prikorakala vrsta telovadcev in narodnih noš. Prve pozdravne besede je izrekel minister Yaremko, za njim je mogočen zbor pevcev in pevk, ki ga je spravil skupaj A. Muhlič, pod vodstvom pevovodje J. Eržena lepo zapel pesmi „Slovenska zemlja, zemlja lepa“ in „V gorensko oziram se skalnato stran“. Odlomek iz župančičeve Dume je recitiral S. Brunšek. Nastop prekmurske folklorne skupine je vzbujal tudi tokrat splošno pozornost. Prav tako nastop telovadcev iz Toronta in Clevelanda, ki so izvajali najprej proste vaje, nato vaje na krogu, bradlji, skok čez konja, talno telovadbo in prizor naša zastava. Navdušenje so vzbujali tudi slovenski otroci v narodnih nošah z rajalnimi nastopom.

Pozdravne besede predsednika NO za Slovenijo dr. Mihe Kreka so zbrani rojaki sprejeli z velikim navdušenjem. G. dr. Krek je med drugim prinesel Slovencev v Kanadi, tudi tople pozdrave Slovencev v Clevelandu, ki so bili istega dne zbrani na V. katoliškem slovenskem dnevu. V pozdravnem pismu

dramatičen, dasi predstavlja največjo žalost.

Inscenacija je bila vzgledna, ustvarjena pač po režiserjevih navodilih. Režiserjeva zasluga je tudi spretna porazdelitev igralcev in postavitev dohoda in odhoda iz in dvorane in v dvorani ali recimo porinjenju prizorišča v prostor za gledalce. Verjetno je njegova tudi izbira oblek, kot so bile pred nekaj desetletji v modi, ko pa partizanskega frazerstva še ni bilo. G. Jeločnik je kreiral velikega duhovna Ano; rekli bi, da je bila vloga prav zanj napisana, ker je v njej nastopil ves Jeločnik, kot ga poznamo že vsa leta tukaj. Igralsko najbolj izdela je bil Kajfa g. Borštnik; žal da v govoru večasih malo manj jasen kot Jeločnik. Pač pa sta z govorom kot tudi z igro v celoti zadovola g. Rezelj in Markež, kar je tembolj omembe vredno, ker sta se tadva igralca naredila že v emigraciji. Pri g. Markežu bi si realistični poslušalec želel nekoliko starejši glas, če so bili zadnji trije igralci že v maskah neka, ko označeni kot Judje. Opozarjam, da je bil Jese g. Rezelj sam zase nekaka karikatura juristovstva.

Pri primeri, ki je bila kar dobro obiskana, je dajala publika obilo pohvale delu avtorja in uprizoritvi, kar je oboje v celoti res zaslužilo.

M. M.

clevelandski Slovenci med drugim pravijo: „Zbrani na svojem kat. slovenskem dnevu bomo ameriški katoliški Slovenci v duhu tesno povezani z brati in sestrami v Kanadi kot tudi z vsemi drugimi rojaki po svetu ter zlasti še z onimi trpečimi v naši trpeči domovini.“

Po pozdravu zastopnikov je bil slavnostni govor ing. Z. Marca o poslanstvu slovenske emigracije. Tudi njegova izvajanja so rojaki sprejeli z odobravanjem, nakar je skupina deklet v narodnih nošah zaključila spored z narodnim plesom.

Ostali del dneva so rojaki prebili na prijetni družabni prireditvi, ki je potekala v najprijetnejšem razpoloženju in v prijateljskem vzdušju.

Na III. slovenskem dnevu je bil pripravljen tudi knjižni semenj, na katerem so si rojaki lahko nabavili tudi knjige slovenskih zamejskih založb.

Po splošni sodbji je letošnji slovenski dan tako po udeležbi in prijateljskem vzdušju, v katerem se je vršil, prekosil vse dosedanje. Bil je res praznik slovenske misli, zavesti in združevanja.

Kdor majhne nadloge ne potrpi, še večjo težavo si navali.

Tam, kjer glad mori lenuha, najde si pridni dosti kruha.

Kdor košček kruha zametuje, drobtine večkrat paberkuje.

A. M. Slomšek

SPOMINSKA PROSLAVA ZA ŽRTVE SVETOVNEGA KOMUNIZMA

V Buenos Airesu je bila prejšnji petek, dne 14. septembra, na prostem na Avdi 9 de Julio mogočna spominska proslava za žrtve svetovnega komunizma. Pripravil jo je poseben pripravljalni odbor s sodelovanjem društev in ustanov narodov, ki trpe v komunistični sužnosti. Na obeh straneh argentinskih narodnih zastav na častni tribuni so vihrale zastave 22 takih narodov, ki trpe pod komunističnimi diktaturami, na pol droga. Nekatere so bile tudi ovite s črnim velom.

Na prostrani avnidi se je v večernih urah zbralo na tisoče in tisoče emigrantov raznih narodnosti in domačinov; na častni tribuni so pa bile razne odlične osebnosti in člani diplomatskega zbora.

Slavnost se je začela takoj nato, ko je skupina fantov pripeljala v katedrali prižgano bakljo na zborovalni prostor in ko so potem v obliki križa, v dolžino 100 metrov in v širino 40 metrov prižgali na stotine in stotine sveč.

Po opravljenih molitvah za žrtve svetovnega komunizma je imel govor v spomin vsem žrtvam komunizma v evropskih državah Pin Erecareborda, za njim sta pa govorila v imenu pripravljalnega odbora za to spominsko proslavo njen predsednik Juan Moriez in tajnik Cecilio Jack Viera. Prvi je govoril o rovarjenju komunistov v Argentini, drugi pa je prikazal razdiralno delo komunistov v najrazličnejših oblikah v javnem življenju in udejstvovanju.

Spominska slavnost je izzvenela v močno obsodbo komunizma, ne samo v Argentini, ampak v svetu sploh in v potrebo po odločnem nastopanju proti njemu, kjer koli se pojavi, kajti agente Hruščeva je treba povsod polskati ter jih uničiti, ne se pa z njimi pogajati in dogovarjati.

IZ TEDNA V TEDEN

(Nadaljevanje s 1. strani)

Venezuelski kardinal José Humberto Quintero v pastirskem pismu opozarja venezuelske vernike na nevarnost, ki jo predstavljajo komunisti. Ker se komunisti zavedajo, da po redni poti nikdar ne bodo mogli priti na oblast, hočejo doseči svoje cilje z nasiljem in prevratom. V ta namen se vrivajo v nekomunistične organizacije in ustanove, da bi jih razkrajali. Za svoje delo dobivajo pomoč in sredstva od zunaj.

Vodja francoske teroristične skupine, ki je izvršila zadnji atentat na predsednika republike generala De Gaulle, Henri Niaux, se je v zaporu obesil.

Papež Janez XXIII. je v radijskem govoru naglašal, da bo prihodnji cerkveni koncil zacelil rane, ki jih je povzročila zadnja vojna. V govoru je pozival narode sveta, naj žive v miru božjem in v socialni pravičnosti.

Komunistična Kitajska je obtožila ZDA, da hujskajo čangkajska na napad na celinsko kitajsko področje. Kitajci so tudi sporočili, da so nad svojim področjem od leta 1959 naprej se strelili štiri ameriška vohumnska letala.

ARGENTINA

Obletnica revolucije

V nedeljo, 16. septembra, je minilo 7 let, odkar je iz Córdoba začel general Edvard Lonardi osvobodilno revolucijo, ki je v nekaj dneh zrušila dotedanji Peronov režim in vzpostavila demokratično obliko vladavine. Tega pomembnega dogodka v argentinski zgodovini so se po vsej državi spominjali z velikimi slovesnostmi. Radijske postaje so svoje spominske oddaje spremljale s koračnico osvobodilne revolucije, na pokopališču Recoleta v Bs. Airesu so predstavniki vojske, mornarice in letalstva položili vence na grobnico, v kateri je dobil general Lonardi svoje zadnje zemsko bivališče, po vojaških garnizijah, tako v Bs. Airesu, kakor po vsej republiki, so bile spominske prireditve, na katerih so vojaški poveljniki poudarjali pomen osvobodilne revolucije v nadaljnjem življenju argentinskega naroda in poveljevali osebne ter vojaške vrline in rodoljubne voditelja osvobodilnega boja pok. generala Lonardija, kateremu so v artilerijskem študijskem središču v Córdoba, ki nosi po njem tudi ime, odkrili doprni kip. Pri tej slavnosti sta bila navzoča tudi dr. tajnik za vojsko gen. Cornejo Saravia in gen. Osorio Arana, ki je bil pod Lonardijem minister za vojsko.

V Bs. Airesu so se spominske slavnosti zaključile s skupno večerjo odličnih civilnih in vojaških osebnosti, ki so sodelovale v osvobodilni revoluciji.

Argentina na strani svobodnih narodov

Drž. tajnik za mornarico kontraadmiral Clement je po pregledu mornariškega vojnega arzenala v mestu Azul v govoru navajal, da živimo v času, ko se bijeta za nadoblast dva popolnoma si nasprotujoča sistema: „tisti, ki smo ga podedovali od očetov in katerega smo dolžni ne samo ohranjati, ampak tudi utrjevati, in drugi, ki bi si rad zaslužili posameznika in cele narode. Zaradi tradicije, plemenitosti in duha moramo biti na strani, svobodnih, krščanskih in demokratičnih narodov sveta. Med tema dvema sistemoma se bje boj. Tisti, ki potvarjajo resnico, intrigujejo in zapirajo oči pred stvarnostjo, prav gotovo ne zboljšujejo položaja. Zato morajo strniti svoje vrste, da bodo postali zmagovalci.“ Je zaključil svoja izvajanja kontraadmiral Clement.

Drž. volilna sodna oblast

Je nova ustanova v Argentini, ki ima s statutom za politične stranke in proporcionalnim zastopstvom namen odpraviti politično življenje v republiki. Funkcionarjem te ustanove je izročil imenovanja na ta odgovorna mesta notr. min. dr. Adrogué, ki je ob tej priliki v govoru navajal, da statut o političnih strankah ne predvideva množičnih imenovanj, ampak izključuje samo tiste, ki nečesto spoštovati ustavnih določil. Iz političnega delovanja ne izključuje argent. državljana, ampak samo tiste voditelje, ki se solidarizirajo „z zločincem in njegovimi metodami.“

Tiralica za polkovnikom Guevaro

Vojaški list je prejšnji četrtek objavil poziv vojaškega preiskovalnega sodnika, da se mu mora javiti vsled zaslišanja zaradi „zapustitve položaja“ polkovnik Juan Fr. Guevara, ki je, kot znano, doslej izdal že dva progiasa, s katerim je hudo obtožil tkzv. „gorile“, t. j. prevratnike v vojski in mornarici, obenem pa tudi navedel ukrepe, ki bi jih bilo treba podvzeti za izhod iz sedanje krize, ki po njegovem zatrjevanju ni samo politična in gospodarska, ampak tudi moralna. V objavljenem pozivu je naročilo, da se polkovnik Guevara mora zgledati pri preiskovalnem sodniku v desetih dneh. Če v tem času sam ne bi prišel na zaslišanje, ali ga ne bi mogle prijeti vojaške oblasti, je v pozivu napoved, da ga bodo proglasili za upornika ter nato postopali z njim po predpisih vojaške zakonodaje.

Polkovnik Guevara je prejšnji teden iz svojega tajnega skrivališča „nekje v Argentini“ dal izjaviti dopisniku lista „El País“ v mestu Parana, v katerem je ponovil vse prejšnje obtožbe proti tistim vojaškim krogom, ki so po njegovem mnenju doslej povzročali v vojski vojaške krize in nastopali proti sedanjí vladi.

Notranje državno posojilo

v višini 5 milijard pesov, je bilo še pred določenim rokom (20. sept., op. ur.) v celoti vpisano. Ker je tendenca tako med gospodarskimi ustanovami, kakor med ljudstvom za vpis še novega posojila za obnovo narodnega gospodarstva, ga je vlada tudi razpisala prav tako v višini 5 milijard pesov.

Dr. Br. Rozman: Obsodili so Kristusa

V soboto, 15. t. m. so igrali prvič, naslednji dan pa ponavljajl novo Rozmanovo dramo, kar je za to mesto vsekakor velik slovenski kulturni dogodek. Poročevalec pred predstavo ni imel priložnosti videti partiture, ne govoriti z avtorjem niti z režiserjem, tako da je vstopil v dvorano popolnoma nepripravljen. Tako niti ne ve, kaj vse je pisateljeva in kaj režiserjeva zamisel; moral je pazno slediti govorjenemu tekstu in je tako lahko marsikaj drugega, važnega prezrl. Imel je pojasnilo samo opozorilo td. v tem listu, Glas in skromno razlago (pač avtorjevo) na programu. Za količkej izrpnješjo analizo izvirne novitete je to dovolj komaj za gledalca, ne pa za poročevalca.

Drama se godi v večnem velikem tednu od cvetne nedelje naprej, menda poljubno kostumirana, v nedoločenem kraju, dasi z zgodovinsko imenovanimi osebami in z zgodovinskimi reminiscencami. To so vsakakor pretežno idealiistične sestavine igre. Toda s temi so majožje zvezane fraze iz naše komunistične revolucije, ki naj služijo evangelijskim poročilom v nekakopomoč. Pri tem se je nehote zgodila neka čud.

na zmes. Vajeni smo spremljati veliki teden z resnostjo, z žalostjo in z resno žalostjo smo spremljali tudi komunistične likvidacije. Toda danes, po pretekli skoraj dveh decenijah, je postal partizanski besednjak že kopica grotesk in smešnic. Ob ponavljanju teh fraz se je dvorana večkrat odkritosrečno smejala in res mi je že prej nekdo označil dramo za komedijo. Res bi lahko rekli, da je ta realistični element drame grotesken. Razpleta dejanja v realističnem smislu pa ni, kvečjemu bi drama lahko koga vzpodbudila k ustvaritvi nove drame o Nikodemu, ker je ta tukaj nakazana. Povprečni gledalec, bolje bi bilo reči: vernik, pogreša neke Kristusovo svetlost, dasi je večkrat omenjena, zlasti z Nikodemovimi besedami, ki pa ugasnejo spričo aktivnosti ostalih treh procesualcev.

Ali ima drama kakšno dejanje, je težko reči; v smislu realistične snovne kompozicije najbrž ne. A res je, da vse to že vemo od otroških let dalje in bi bilo treba dramo pazljivo brati, da bi to dognali. Občutimo isto kot pri gledanju pasiona, ki ni navadno realistično

Novice iz Slovenije

Arheološki znanstveno-dokumentacijski center pri Narodnem muzeju v Ljubljani, ki sistematično preučuje poselitev slovenskega ozemlja, je s sodelovanjem muzejskega kustosa Andreja Valiča iz Kranja, začel v začetku junija z izkopavanjem na Blejskem otoku. Za severnim cerkvenim zidom spada med najvažnejše arheološke izkopanine v letošnjem letu v Sloveniji.

V ljubljanski operi so 2. junija imeli dvestoto predstavo znane Rossinijeve opere „Seviljski brivec“. Prva predstava je bila leta 1903.

Naša pesem — Maribor 1962“ je bilo geslo pomembne kulturne prireditve v Mariboru, na kateri so sredi junija nastopili pevci amaterskih zborov iz posameznih republik. V vsem je nastopilo okoli 900 pevcev ter je bila to največja letošnja zvezna kulturna prireditev, na kateri so posamezni amaterski zbori pokazali, da so se povzpeli na visoko kulturno stopnjo.

Slovenski kipar Stojan Batič je napravil za brazilsko čezoceansko ladjo „Ana Nery“, ki so jo zgradili v ladje-delnici v Pulju, simbolični relief s prikazom dejavnosti narodov Jugoslavije. Po starem pomorskem običaju mora namreč dežela, v kateri je ladja zgrajena, zanj preskrbeti tudi njen glavni umetniški okras.

Na Goriškem in v Brdih je bil letos zaradi slabega vremena pridelek češenj za polovico manjši kot druga leta. Navadno pridelajo v teh krajih letno 2500 do 3000 ton češenj.

V Ljubljani so ustanovili Klinično bolnišnico za otroške bolezni.

Na občnem zboru Slovenske matice, ki je vsaki dve leti, so izrazili željo po tesnejšem sodelovanju vseh treh narodnih matic, t. j. Slovenske, Hrvatske in Srbske matice. Predsednik Slovenske matice je član Slov. akad. znanosti in umetnosti dr. Anton Melik-Gvinejo.

V Sloveniji so imeli v juliju močno deževno vreme. Ponekod tudi velika naurja, kot smo že poročali za Slovenske gorice. Zaradi deževja so nekatere reke prčno narasle. Zlasti Krka, ki je n. pr. pri Kostanjevici dosegla 3,81 m nad normalo. Najbolj je prizadela vas Koprivnik, kjer je voda poplavlila vse obdelovalno področje. Vdrila je tudi v hiše. Močno je prizadela tudi vas Malence. V Kostanjevici je Krka preplavila več cest, vdrila pa tudi v hiše. Istočasno so imeli močno neurje tudi na Kobariškem, kjer je 12. julija proti večeru na jugozahodnem področju Matajurja padala kot oreh debela toča. Na jugoslovanski strani je povzročila veliko škodo na dozorevajočem žitu, krompirjih, sadju in stročjem fižolu zlasti v vaseh Jevšček, Arvo in Perate.

Slovenski lutkarji in sicer 18 članov Mestnega lutkovnega gledališča v Ljubljani, so koncem junija sodelovali na mednarodnem lutkarskem festivalu v Varšavi z dvema predstavama igre Jana Grabowskega „Volk in kozlički“. Istočasno je bil v Varšavi VIII. kongres mednarodne lutkarske organizacije UNIMA o umetniških in strokovnih vprašanjih lutkarstva v odnosu do televizije in filma.

V Sloveniji so v zadnjem času izšla naslednja književna dela: Monografija dr. Mirka Rupla „Primož Trubar in njegovo življenje ter delo“, „Academia philharmonica labacensis“ muzikologa dr. Draga Cvetka, „Harmonija“,

učbenik o harmoniji skladatelja Lucijana Marije Škerjanca, „Mladi mesec“, roman Mire Miheličeve, „Kalvarija za vasjo“ 12 novel iz Preklete dr. Bratka Krefta, „Najhuje je biti sam“, roman iz kom. revolucije Mileta Pavlina in „Ukradeni otroci“, dokumentarna razprava Staneta Terčaka o nasilnem preseljevanju Slovencev med drugo svetovno vojno.

Umrli so. V Ljubljani: Janez Mauri, Bela Šubic roj. Kavčnik, Jože Habicht, Silva Čampa roj. Lovrenčič, Frančiška Orehek roj. Jeretina, Helena Brecljnik roj. Kožar, Mila Skala roj. Borštnar, Marija Kranjc roj. Karin, Ana Arhar, Pero Topuc, elektromonter, Alojz Bičvič, st. poštni uslužb., v pok., Ivana Praznik, Jože Jurca, upok., Terezija Horvat, Blaž Semraje, uslužbenec Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij, Franjo Muič, gradbeni delovodja, Marija Celar, učit. v p., Pavle Ljubič, skladiščnik, Ivan Poljak, Anica Zupančič, Ivan Oven, Ana Pirc, poštna uradnica v p., Janez Rihar, Ivan Marinič in Ivan Menegalijski v Mali Loki, Tone Mihelič v Ribnici, Janez Novak v Podbrezju, Alfonz Kukovec v Ljutomeru, Jožefa Debeljak, upok. Tob. tovarne v Sp. Gameljnah, Anton Maček, obrtnik in čebelar na Vrhniki, Cecilija Fonda, gost. na Gomiškem, Cita Čermelj, roj. Zore v Kamniku, Venko Makovec v Ajdovščini, Ivan Zolnir, šolski upravitelj v p. v Ptuj, Jožef Kerčmar v Hodošu, Lovro Zupan, obratovodja predilnice v Kočevju, Jurij Wendling ml., zidarski mojster v Kranju, Franc Polanc, referent za gozdarstvo v Ajdovščini, Vilko Kosmač na Limbarski gori, Terezija Sevnčnik roj. Korun v Št. Rupertu, Marija Močnik roj. Majer v Trbovljah, Lovro Koprivšek, pos. in biv. trgovec v Ožboltu, Franc Koželj, direktor banke v Slovenj Gradcu, Ivana Dekleva roj. Bergeč na Pivki, Frančiška Kramer roj. Mirnik v Celju, Martin Požnel, upok. v Logatecu, Ciril Koncilijski v Suhadolah, Štefan Ulčnik, žel. upok. v Žičah in Anton Potočnik v Vižmarjih.

jasnimo z besedami njenega predsednika, ko je ob obisku prestavljal č. g. župniku Vinku Zaletelu: „To je nekaj občinskih podobor, ki ima vse dolžnosti, pravice pa nič. Davke pobere občina, ta njen podobor pa naj s prostovoljnimi prispevki članov skrbi za potrebe poverjenega mu ozemlja.“ Z dohodki pustne prireditve in zimskih kolin je Sociedad de Fomento izdelala v tej poslovni dobi skoraj 400 cementnih plošč za hodnike ob cestah. Prednost pri podeljevanju so tudi letos imeli tisti sosedje, ki še vedno v deževnem vremenu ne morejo priti po trdem tlaku do svoje hiše. Za podrevesenje vasi je bil letos storjen velik korak, saj je bilo posajenih več kot 120 sadik. Sosedje so dobrodušno obljubili, da bodo dreve zalivali in ga branili pred mravljami in drugim nadležnim živalmi, da tako tekom časa vas z družinami močni doseže lepe drevesne nasade.

Farna šola

Tukajšnja vikarija bo s prihodnjim šolskim letom pričela z lastno farno šolo. Zaenkrat bosta delovala otroški vrtec in prvi nižji oddelek. V ta namen ima v načrtu poleg že obstoječe kupljene hiše zgraditi še eno večjo sobo. Otroci, ki bodo od prihodnjega šolskega leta naprej začeli obiskovati šolo, bodo tedaj imeli to ugodnost, da bodo imeli šolo zelo blizu in, kar je še važnejše, da bo šola prežeta s katoliškim duhom. Ker bo vikarija imela s šolo velike stroške, je že sedaj organizirala srečelov, ki bo žreban na državno razredno loterijo ob božiču. Tablice so po 50 pesov. Glavni dobiček je televizijski aparat; poleg njega sta pa še dva druga lepa dobika. Srečke se nahajajo že v prodaji.

Smrt rojakinje

Po dolgi mučni bolezni je umrla 10. t. m. ga. Ema Sosol, žena slovenskega stavca Henrika Sosola. Pogreb je bil iz Slovenske vasi na novo pokopališče v Lanusu. Naj počiva v miru! Žalujemo svojemu pa iskreno sožalje!

SAN MARTIN — argentinski Kranj

Doma, na Slovenskem so bile tombole navadno bolj skromne prireditve. Glavna tombola je bila kakšen kostrun, le izjemoma še ščetinec. Posebno izjemo so pa napravili na tombolah v Kranju, kjer je bil glavni zadetek avto, seveda ne še tako moderne znamke, kot je De Carlo.

Zato so postale tombole v Kranju privlačnost za celo Slovenijo. Prihajali so nanjo ne le okoličani Kranja iz bližnje okolice peš, iz oddaljenejših na kolesih, ampak tudi kakšni Notranjci, mehki Dolenjci in zeleni Stajerci na vozovih, na katerih so se peljali naslednji dan še na Brezje. Tombolskih tablic je bilo po tomboli zavrnjenih toliko, da je bil trg nekaj dni poplavljen z njimi,

ŠLOVENCIPOSVETU

KANADA

Društvo Slovencev v Torontu je izdalo 2. številko svojega lista „Slovenska misel“. Obsega 6 strani ter so na njih objavljene članki, ki govore o potrebah slovenske organizacije, slovenske šole po manjših slovenskih naselbinah in razmišljanja o delitvi dela. Objavljen je tudi prikaz velikega dela dr. Karla Zalarja „Kritična študija jugoslovanskega komunizma“. Zanimiv je tudi članek o gospodarskih bodočnosti Slovenije. Literarno črtico „Robidoveva teta“ je prispevala Helena Golobova, iz Anglije je pa poslal listu pismo tamošnji slov. dušni pastir g. Ignacij Kunstelj.

Župnijska hranilnica in posojilnica v Torontu je v začetku avgusta praznovala 5-letnico svojega obstoja in uspešnega delovanja v korist slovenskih rojakov v Kanadi. Za to priložnost je izdala na štirih straneh razmnožen list „Naša moč“.

ANGLIJA

G. dr. Ljubo Sirc, ki ga bralci Sv. Slovenije poznajo po njegovih zanimivih politično-gospodarskih člankih in razpravah, bo 1. oktobra iz Londona odpotoval v Škotsko, kjer bo predaval ekonomijo na University of St. Andrews, Queen's College, Dundee. Čestitamo.

AVSTRALIJA

Slovenski rojaki v Melbournu so imeli 10. avgusta spominsko prireditev za pok. slovenskinj pisateljcem Francem V. Avstraliji so se poročili naslednji rojaki: V Melbournu: Anton Medved in Ivanka Karničnik, Bogomir Krševan in Lesley Jean Johnstone, v Moonee Ponds: Hilla Šmit in Marija Trost, v Clifton Hillu Dragotin Horvat in Marija Bohar, v Richmondu Franc Smrdel in Stefanija Bajšič, Fran Hudin in Stefanija Mohorčič, v Footscrayu Franc Žerovnik in Lynne Margaret Marshall, v Thornbury Drago Slavec in Kristina Kalister.

Vsak teden ena

ZDRAVICA SLOVENCEV

A. M. Slomšek

Slovenec Slovenca vabi:
Če se ti pit' ne gabi,
tak pridi v gor'co k nam,
smo dobre volje tam.

Bomo enó zapeli,
da bomo prav veseli.
Vsa žalost naj mehá,
kjer vince je doma!

Visoke so gorice
in žlahtne so trtice,
ki pri nas rastejo
in vince dajejo.

Vinograd obdel'vati
Slovenec vsak mora znati;
kdor delal prav ne bo,
naj pije le vodó!

Tud' trte se solzijo,
preden vince rodió;
naj tudi se poti,
kdor vince pit' želi.

Po pameti ga pijmo,
da pamet ne zgubimo;
kak' grdo bi pač b'lo,
ne znati kam domo!

Kdor vince prav zavživa,
veselje v srce vliiva;
če srce dobro ni,
ga vince le skazi.

Zdaj kupice nalijmo,
na zdravje tvoje pijmo,
ki si povabil nas,
da nam je kratek čas!

Napij še ti zdravico
za družbe veselico!
Če prazen bo bokal,
boš pa za druž'ga dal!

da so se Kranjčani lahko pobahali, kako je tombola uspela.

V Argentini je Slovenski dom v San Martinu prekosil vse druge ustanove in zasnoval tombolo, ki bo imela za prvi dobiček tudi avto in sicer znamke De Carlo. Prišli bodo nanjo Slovenci iz vse Argentine in Južne Amerike. Da bo 7. oktobra dovolj prostora za vse, so našli prostor na velikem igrišču sosednjega zavoda oo. bosonogih avguštincev.

Toda dve napaki starega Kranja se morata popraviti. V Kranj so hodili mnogi brez že prej kupljenih tablic, češ, saj jih bomo še tam dobili. Pa so bile že vse prodane in so ostali ljudje brez tablic. Ti in tudi pravi igralci po tomboli so se nagnetli po kranjskih gostilnah ter so imeli gostilničarji od tombole več koristi kot prireditelji. Igralci tombole se bodo torej zdaj že v naprej založili s tablicami, po tomboli pa dušo privezali v samem Slovenskem domu v San Martinu, kjer jim bo godel orkester Moulin Rouge.

SLOVENCIV ARGENTINI

Buenos Aires

Prošnja in poziv!

Vse naročnike Svobodne Slovenije, ki nimajo še plačane naročnine za tekoče leto, prav lepo prosimo, da jo plačajo.

Z odlašanjem plačila na konec leta, upravi lista povzročate težave, ker mora stroške lista plačevati sproti.

V nedeljo 23. septembra bo na vrtu Slomškovega doma Centralna manifestacija vse slovenske skupnosti, ki se bo ta dan poklonila spominu škofa Slomskega ob stoletnici njegove smrti. Začetek proslave bo ob 11. uri s cerkvenim govorom in sv. mašo pri kateri bodo peli združeni pevski zbori. Popoldne ob 15. uri bo najprej nastop nad 300 mladih pevcev, ki bodo zapeli tri Slomškove pesmi. Sledil bo slavnostni govor in vpriporitev otroške igrice „Od zibel do groba.“ Pri močnem nastopu vseh narodnih moš, vseh otroških in mešanih zborov bomo slišali Slomškovo besedo in se nato z resolucijo priključili vseslovenski proslavi v Mariboru. Program bomo zaključili s himno Slovenec sem. V slučaju slabega vremena se bo slavlje vršilo v nedeljo 30. t. m. Želeji je, da bi se Slomškovega dne udeležil slednji Slovenec iz Vel. Buenos Airesa! ...

Osebnosti

Družinska sreča. V družini Metoda Mavriča in njegove žene ge. Marjetice, roj. Šabič so 17. t. m. dobili sinčka. Srečni družini naše čestitke.

SLOVENSKA VAS

Vzajemni posmrtninski sklad

Pred kratkim so vaščani ustanovili Vzajemni posmrtninski sklad. Isti delu-

je kot samostojno društvo. Pri njegovi ustanovitvi so sodelovala vsa vaška društva. Člani sklada so redni in svojci. Za vsak smrtni primer rednega člana se plača prispevek 80 dolarjev po dnevnem kurzu, za smrtni primer svojca pa 40 dolarjev. S par rednimi izjemami so se v Vzajemni posmrtninski sklad vpisale vse družine v vasi. Delokrog sklada je raztegnjen tudi na okolice, zaradi česar porabljamo priliko in vabimo slovenske raselence v južnih predmestjih Buenos Airesa, da se vpišejo v sklad. Na ustanovnem občnem zboru Vzajemnega posmrtninskega sklada so bili izvoljeni v odbor: Miha Iglič, predsednik; Martin Avanzo, tajnik; Fr. Dovjak, blagajnik in Franc Jager ter Ludvik Šmale kot nadzornika. Ob smrti malega tri mesece starega Jožka Matvežiča je Sklad izplačal prvo posmrtnino.

Slovenska vas ni več „daleč“

S tlakovanjem avenue Gen. San Martin, bolj poznane pod imenom Santa Fe, je dokončno izginil tramvaj št. 53, ki bo pač ostal neločljivo povezan z ustanovitvijo Slovenske vasi. Namesto njega je začel voziti s postaje Retiro, preko Constituciona nov, moderen omnibus št. 18. Iz Constituciona do „ovinka“ rabi komaj 35 minut. S tem napredkom se je naša vas zelo približala naseljenecem ostalih naselbin.

Tlakovanje ceste Loubet je še vedno

aktualno. Pred kratkim so postavili veliko oznanilno tablo, na kateri sporočajo, da se bo z delom kmalu pričelo. Konzorcij za tlakovanje te ceste je dejal našemu dopisniku, da bo to verjetno v decembru ali januarju. Vaščani pričakujejo cesto z različnimi občutki: Pri bivalci ob cesti s strahom, ker bo nova pridobitev zelo draga, ostali v tihi pričakovanju, da bo vas kmalu dobila lastno prometno žilo, brez izjeme vsi, zlasti pa mladina, pa v skrbeh, kako zbrati sredstva za plačilo tlaka pred športnim igriščem, ki bo stal za majhno vas pač ogromno vsoto, katero so pa vaščani sklenili plačati s prostovoljnimi darovi.

Napredek v Slovenskem domu

Slovenskemu domu sta bila v zadnjem času prizidana dva stranska prostora. Z izvršitvijo tega dela se je pomagalo, da se zdaj slovenski šolski pouk lahko vrši v štirih oddelkih. Učiteljstvo in veroučiteljji ob tej razdelitvi prostorov lahko bolj nemoteno in načrtno vzgajajo vaško mladež. Eden stranskih prostorov, ki sta bila na novo prizidana, služi ob družabnih prireditvah za kuhinjo. V drugem prostoru pa je pričel poslovati društveni gostinski obrat. V njem imajo vaščani priliko, da prebijejo prenekatero lepo uro razvedrilja.

Delevanje Sociedad de Fomento

Porabljamo priliko, da bralcem Sv. Slovenije izven Argentine, ki ne vedo, kaj je Sociedad de Fomento, to po-

Konstantina leta 1837 do Sevastopola, Magenta, Somme, Verduna, Narvika, Bir Hakeima, Casina, D'ebiefuja in Alžira leta 1960. Zastava Tujske legije, „katero drog se krivd pod težo njene slave.“ je ena izmed najbolj odlikovanih vojaških zastav na svetu.

S koncem francoskega kolonialnega imperija prihaja tudi konec Tujske legije. Nekateri oddelki legije bodo še ostali v oddaljenih oporiščih v Sahari do leta 1965. Druge oddelke so že odpisali v francosko Somalijo in na Madagaskar. Z odhodom iz glavnega stana v Sidi-bel-Abbes večina legionarjev ve, da so dnevi slave za legijo minili. Ugotavljajo, da legije ne bodo lahko prelevili iz pušavskih oddelkov v moderne oddelke atomske vojske. Ker je legija odšla iz Sahare, je močno padlo število novih kandidatov. Neki legijski poveljnik je na to dejal: „Tantje so prišli v legijo zaradi pustolovščin, velblodov, žraf in arabskih deklet, ne pa da bi videli marševske predmestja.“

Prvič po ustanovitvi legije se je tudi zgodilo, da na letošnji vojaški paradi v Parizu ob priliki proslave juljske francoske revolucije ta ni sodelovala.

svoje novo področje na otok Korziko. Drugi oddelek odhaja v svoj novi stan v Aubagne, predmestje Marseilla. Tako se dogaja prvič v francoski zgodovini, da se legionarji v mirnem času nahajajo na francoskih tleh.

„Odhod legije iz Sidi-bel-Abbesa je kakor izkoreninjenje zdravega oljčnega drevesa,“ je dejal legijski polkovnik Vaillant. „Treba je veliko skrbnosti, da bo drevo cvetelo tudi v novi zemlji.“

O Tujski legiji je bilo napisanih rešeto zgodb. Tuareški jezdeci so drveli po pušavi zaviti v oblake prahu, sredi nepreglednih pušavskih dun so stale legijske nezavzete trdnjave, med legionarji so se skrivali plemenitaši in kriminalci, ki so zbežali pred ubošvom ali roko pravice.

Za zavezniško poveljstvo je Tujska legija predstavlja edinice, enakovredne ameriškim mornariškim napadnim oddelkom ali angleškim gardnim četam. Za legionarje same (že več let imajo v legiji večino Nemci in Slovani) pa je pomenila legija vrsto krvavih bitk, od

Razpust francoske Tujske legije

Francoska tujska legija je nedavno čakala v svojem glavnem stanu v trdnjavi Sidi-elAbbes v Alžiru na znak za odhod.

Na zunaj se tik pred odhodom ni nič spremenilo. V legijskem muzeju je ležala lesena roka legijskega kapitana Jeana Danjou-a, ki je padel skupaj z 39 legionarji v bitki z 2000 Meksikanci leta 1863. Na dvorišču, obdanem z barakami iz rdeče ilovice, je stal spomenik mrtvim legionarjem: bakreni zemeljski globus, ki ga stražijo štirje legionarji. Straže v belih ogrinjalih so stale pred trdnjavijskimi vrati, z napisom čez prsi: Légion Etrangere, toda na stopnjiščih in v obednicah so bili nakopičeni zaboji z orožjem in drugimi potrebščinami legiorjev, medtem ko so prvi legijski tanki in tovorniki začeli drdati po cesti proti Oranu za vkrcavanje na ladje proti Franciji.

Tujska legija, ki jo je Francija ustanovila pred 131 leti prav za to, da je zasedla Alžir, sedaj zapušča to deželo. Prvi oddelek 1500 moš je že odšel na

(Nadaljevanje na 3. strani)

